

Elektronisk datastyring Folkebladets sætteri

Sorger automatisk for justering af satslinjerne og for den rigtige ord-
deling - En teknisk landvinding af stor betydning for bladets

i Horsens

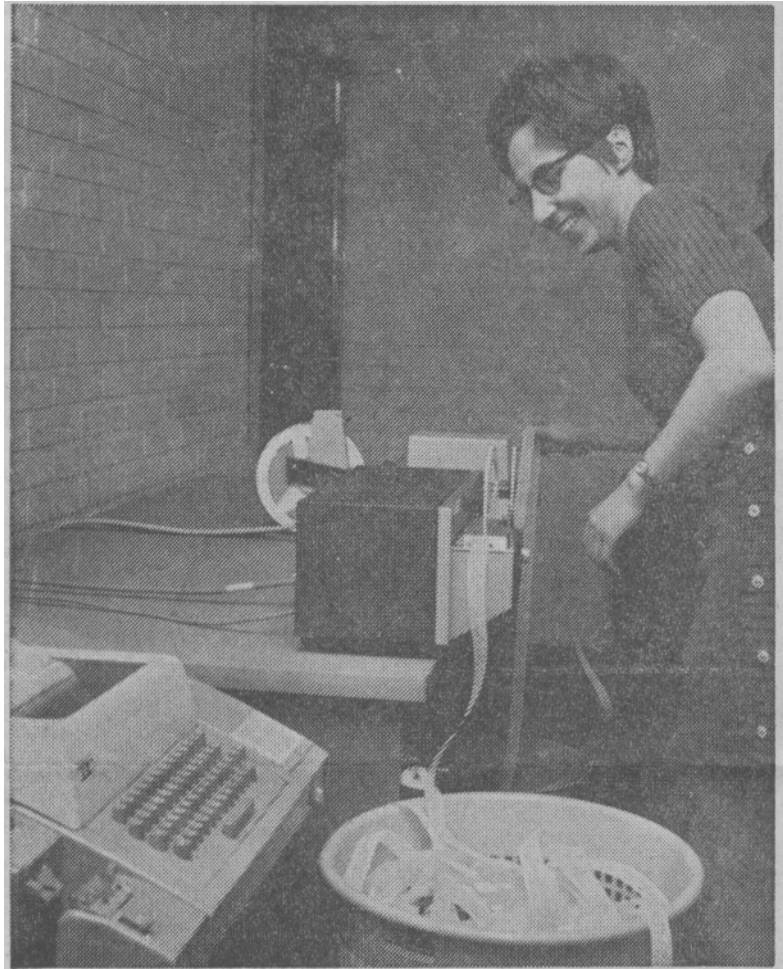

Grosserer Jægersborg, direkter Rolf Thaule og den norske programmer Sture Thorgaard følger programmerin-
gen af computeren.

Elektronisk datastyring er den nyeste landvinding i Horsens
Folkeblads avissætteri — og en forbedring, der er ensbetyden-
de med væsentlige tidsmæssige besparelser og derigennem med

En computer af den amerikansk-norske Comtec-type er
blevet installeret og taget i brug i forbindelse med bladets tele-
type-teknik, og bl. a. linjerne i denne artikel er fremstillet
med computerstyring af linjelngder, orddeling m. v.
Com-tec'en tanker grammatikaisk korrekt, når den har fact
den rigtige „in-put", som det hedder i EDB-sproget. Derved
sparer den tid for 300 kodebåndsdamer, perforator-operato-
rer, eller hvad man nu vil kalde dem, fordi den overeager en
del af deres arbejde. Det er ikke så let at forklare populært,
men vi skal forsøge i al korthed.

Forudstningen for EDB-styringen ne på grundlag af manuskripterne
er de automatiske Teletype-sættema - tekst, der på båndene bliver til hul-
skiner. De arbejder med kodebånd, ler. Disse hullebånd bliver så i Tele-
som styrer satsproduktionen, og som type-maskinerne påny til bogstaver
produceres af perforator-operatører- og linjer i bly. Det nye i teknikken

er da, at mens operatørerne førhen
selv måtte foretage kodning af de
funktioner, der i sættemaskinerne
foregår med hensyn til f. eks. linje-
skift, linjelængde, indrykninger og
orddelinger, 55 har computeren nu
overtaget disse funktioner, som den
udfører lynhurtigt og uden tøven.
Operatørerne kan nøjes med at pro-

Landsafdeling i Horsens

Comtec er et datterselskab af det
store norske firma Nobø Fabrikker
i Trondheim, der er Skandinaviens
største finplade-industri. Comtec's
fornemste opgave er salg af „know
how" på det elektroniske område.
Firmaet blev startet 1. juli 1967 med
otte ansatte. I dag er der 40 ansatte,
og firmaet har eget afdelingskontor i
Stockholm. Fra 1. oktober i fjor har
man haft også et dansk afdelings-
kontor, og det er placeret i Horsens,
med lokaler hos Nobø-centret her.
Intet under, at dettes indehaver,
grosserer Jægersborg, med interesse
har fulgt opstillingen af dataanlg-
get på Horsens Folkeblad. Hr.
Jægersborg er forøvrigt medlem af sel-
skabets bestyrelse. Der er til dato
leveret ca. 30 Comtec-anlg i Skan-
dinavien, fortrinsvis til aviser og
bogtrykkerier. I forbindelse med for-
handlingen drives der en udstrakt
kursusvirksomhed.

Man kan sådan set godt sige, at
det hele endnu er på kravlestadiet,
og i det norske firma arbejdes der
intens med videreudvikling af sy-

ducere meterlange kodebånd. Corn-
puteren foretager selv de fornødne
justeringer, når først den har mod-
taget den fornødne indlæring eller
„in-put".

„Maskine", der star
stille under arbeidet

Elektronisk datastyring er i det
hele taget en eventyrlig ting. Det
kan til eksempel nævnes, at for hver
gang der udstanses et hul i kodebån-
det, foregår der 250 operationer i
Comtec'en - der for resten ikke fyl-
der mere end en stor skrivebords-
skuffe. Det vil igen sige, at der
foregår 250 gange 250 operationer på
bare et sekund. Regn selv ud, hvor
meget de usynlige, små elektroner
her præsterer!

**Og så foregår denne impone-
rende proces endda uden det,
man normalt forstår ved maski-
neri. Faktisk star computeren
nærmest stille, når den arbejder!
Den kunne producere uendelig
meget mere, oven i kobet uden,
at den blev udsat for slitage.
Den har det oven i kobet som de
fine, gamle vine: Den kan kun
blive bedre og bedre med årene.**

PS 11,2 sekunder kan computeren
indlæse et kodebånd, der svarer til
teksten i en avisspalte, og på under
40 sekunder kan den gengive indhol-
det i et justeret kodebånd.

De ujusterede kodebånd er via da-
tamaskinen forbundet med et ind-
læsnings-aggregat. En særlig skri-
veenhed sørger for, at computeren,
på hvilket tidspunkt det ønskes, gi-
ver besked om, hvor langt fremme
man er i dagens produktion af sats,
og hvordan satsen fordeler sig på
avisens forskellige rubrikker, bade
tekst- og annoncemssigt.

Det er let at forstå, at den „
tænkende" computer er en investering
af stor betydning for fremstillingen
af Horsens Folkeblad.

Vi havde forøvrigt nær glemmt, at
den også har et såkaldt undtagelses-
register. De almindelige orddelinger
har den lært fra starten, men der
vil altid være lokale navne og lokale
stavemåder, som danner undtagelser,
og som efterhånden optages i undta-
gelsesregistret. Det ville f. eks. vre
uheldigt, om computeren ikke kunne
dele et ord som Juelsminde rigtigt,
men fejlagtigt skrev: Juel-sminde.
Helt undgå ordbrydningsfejl, kan
man vel ikke, men de begrænses
mest muligt.

stemet. Man har projekteret, at der
om bare fern Sr vil 300 ansatte
i firmaet. Man gar også ind i andre
brancher end den grafiske og har
således leveret anlæg tll et glasvrk
og til kabelfabrikker, hvor systemet
styrer kablernes gennemløbshastig-
hed. Der skal i nr fremtid leveres
et stort anlæg til de svenske SAAB-
fabrikker, hvor samlebandet skal
styres via computer.

Nobø begyndte under krigen med
at lave papirbøtter o. lign. Det blev
senere til arkivskabe og udvikledes
til de kendte Nobø skriveborde.

For fern Sr siden startedes en fa-
brikation af elektriske varmeovne i
en stor, selvstændig fabrik. Og nu
æ lger man altså også elektronisk
„know how". Endelig kan det
nes, at det norske firma i forbindel-
se med etableringen af afdelingskon-
toret i Horsens har truffet aftale
med Horsens Folkeblad, hvorefter
bladets Comtec-anlæg bliver en slags
eksperimentator for afprøvning og
nye systemer og for videreudvikling.
H. R.